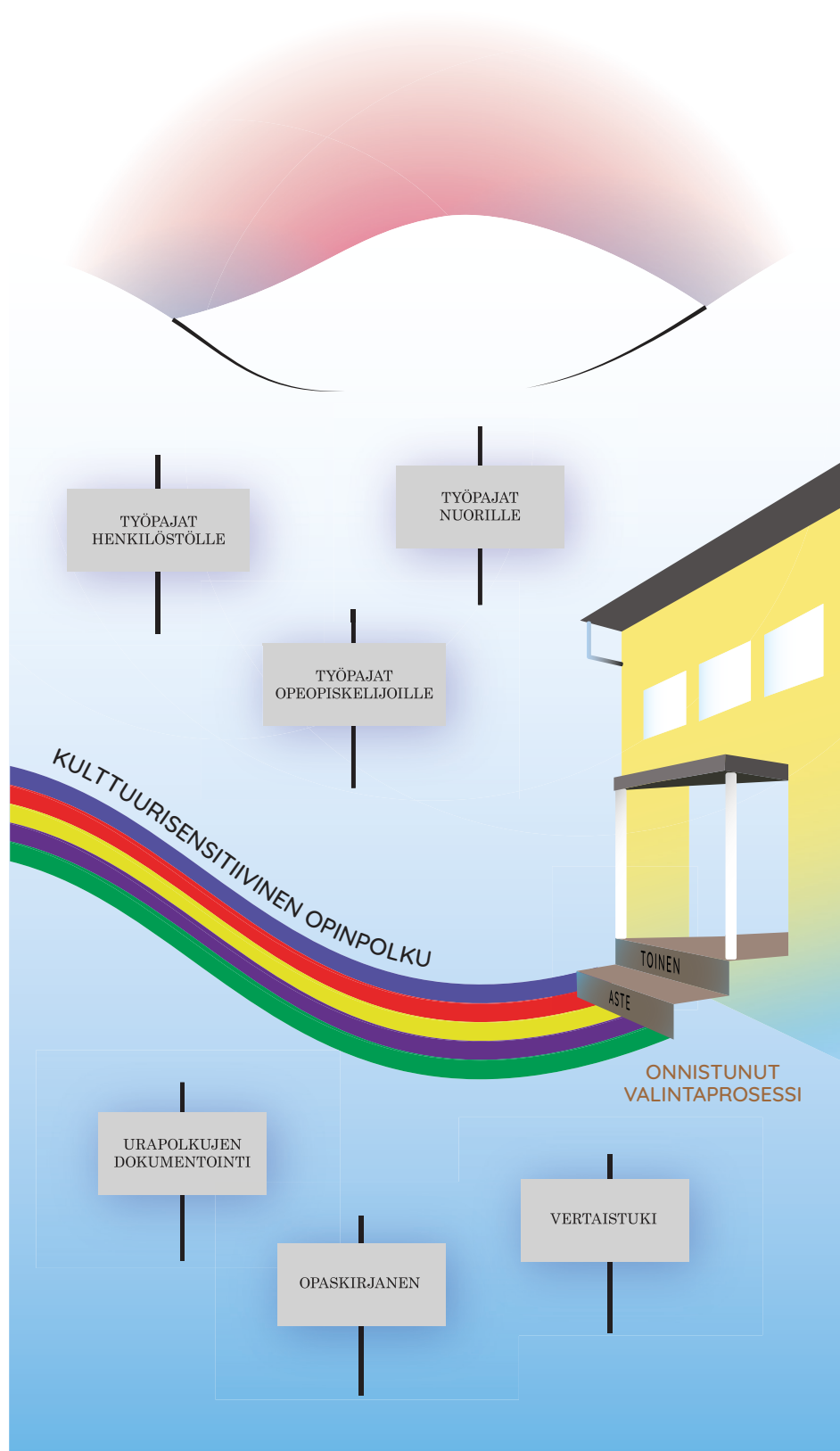

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi & Pigga Keskitalo

Doaibmabijut ja ollašuhhtinevttohusat kultursensitiiva skuvladiide

ISBN 978-952-337-196-5

Lappi universiteahtta
Bajásgeassindiehtagiid dieđagoddi
Roavvenjárga 2020
Infográfa: Terese Bast

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Álggos

Dán oanehaš dieđihančállosii leat čohkkejuvvon **Kultursensitiiva oahppobálggis Lappis** (KOP) –fitnu áigge plánejuvvon geavadagat ja daid vuodul ráhkaduvvon rávvagat. Fidnu ollašuttui Lappi universitehta bajásgeassindiehtagiid dieđagottis (2018–2019) ja das doibme Partow Izadi, Pigga Keskitalo, Minna Körkkö ja Merja Paksuniemi. Fidnu vuojui Lapin eanegotti vuodđoskuvlla bajit luohkáid sisafárrejeaddji ja sámeoahpahusa oahppiid skuvlasirdášumiid njuovžilvuhtii. Giitit fitnu ruhtadeaddjiid Eurohpa Sosiálaruhtaráju, Davvi- Nuortabađaeatnama Ealáhus-, johtolat –ja birasguovddáža sihke Lappi universitehta ja ovttasbargodáfuid.

Roavvenjárggas 7.11.2019

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi ja Pigga Keskitalo

Kultursensitiivavuolta skuvllas

Merja Paksuniemi

Oahpaheaddjeskuvlejumi - dieđuid ja dáidduid huksen

- Oahpaheaddjeskuvlejumis oahpaheaddjestudeanttat ožžon teorehtalaš dieđu, mii nanne kultuvrralaš didolašvuoda ja máhttima. Fáddá čatnojuvvo dokumeanttaide nugo vuodđooahpahusa oahppoplána vuoduštusaide ja fáddái gullelaš lánkaásaheapmái mánáid rivttiin, geatnegasvuodain ja olmmošvuogiatvuodain. Inklusiivalaš oahpahas lea lagaš čanastat namuhuvvon fáttáide, mat fáallet vejolašvuoda viiddidit oahpaheaddji ipmárdusa ja didolašvuoda gullelašvuoda birra.
- Kultursensitiivavuolta laktojuvvo iešguđege oahppoávdnasa didaktihkkii ja pedagogihkkii.
- Fállat oahpaheaddjestudeanttaide vejolašvuoda hárjehallat kultursensitiivavuoda oahpahushárjehallamis ja oažžut bagadallama dasa.

Oahpahusbargu – dieđuid ja dáidduid ovttahttin

- Áiccadit ja atnit árvvuš iešguđet giella-, kultur- ja oskumušduogážiid.
- Pedagogalaš sisdoallu ja metodat, mat dahket vejolažžan inklusiivavuoda.
- Luohkkálatnjalgideamit, mat váldet vuhtii individuála ja joavkku earáláganvuoda.
- Ovttasbargu oahppiid fuolaheaddjiiguin skuvlaagiid áigge nu ahte buot oahppiid dárbbut ja duogáš váldojuvvojit vuhtii.

Skuvla – kultursensitiivavuolta viiddit oktavuodas

- Doaimbajut dásseárvvu ja ovttaveardásašvuoda ollašuttimii
- Doarjut dohkkeheaddji atmosfeara.
- Addit dárbbalaš doarjaga oahppi dálá skuvlavázzimii ja boahttevuoda skuvlabálgái earret eará mentorerema vehkiin.

Kultursensitiivvalaš sámeoahpahus

Pigga Keskitalo

Kultursensitiiva oahpaheaddji dovdáha ja reflektere sámeoahpahusa mánggabealat dárbbuid. Sensitiivvalašvuolta dárkkuha dovdáheami ja reflekten vejolašvuoda doaibmat mánggabealat skuvlen-, oahpahus- ja bajásgeassindiliin. Didolašvuolta iežas kultuvrralaš navdosiin lassána, nágodit váldit vuhtii iešguđetlágan oaidninvugiid ja máhttit heivehit daid praktihkaččat.

Kultuvrralaččat sensitiivvalaš ja reflektiivvalaš oahpahus sámedilis:

- Dovdáha mánggalágan oahppiid gielalaš ja kultuvrralaš dárbbuid.
- Addá oahppiide vejolašvuoda váikkuhit oahppamii iežaset giela ja kultuvrra vuodul ovttasbarggus fuolaheaddjiiguin.
- Váldá vuhtii báikkálaš kultuvrraid ja gielaid oahpahusas.
- Addá oahppiide vejolašvuoda giddanit ruovttuguvlui skuvlla pedagogalaš lágidemiid bokte.
- Addá geavatlaš rávvagiid ja ávžžuhusaid dan birra, ahte mo skuvla sáhtta seailuhit ja nannet sámeielaid ja kultuvrra seammás go doarju oahppiid mánggalágan identitehtaid. Dát visot oidno skuvlla árggas oahpahusa ollašuttimis sámeoahpahusa váikkuhusas.
- Lea olles skuvlla bargu.
- Juohke skuvlavuogádagas ja oahpaheaddjeskuvlejumis lasihuvvo didolašvuolta sámevuodas.

Mentorerema mearkkašupmi skuvlasirdásemiin

Minna Körkkö

Mentorerema mearkkašupmi skuvlasirdášumiin:

- Lasiha vuorrováikkhusa iešgudetge duogážiid oahppiid gaskii.
- Ovddida ovtaveardásašvuoda ja lasiha kultuvrraid gaskasaš ipmárdusa.
- Dahká vejolažžan deaivvadeami ja gulahallama.
- Geahpida skuvlasirdášumiide gullelaš čuolmmaid.
- Geahpida sirdášumiide guoskelaš baluid ja hukseoadjebasvuoda.
- Čatná iešgudet oasseváldiid prosessii, mii doarju ieštivrejumi ja olmmožin áhtanuššama.

KULTTUURISENSITIIVINEN OPINPOLKU -TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA TOTEUTUKSEEN

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ KOULUUN

▶ **OPETTAJANKOULUTUS - TIEDON
JA TAITOJEN RAKENTAMINEN**

▶ **OPETUSTYÖ - TIEDON JA
TAITOJEN YHDISTÄMINEN**

▶ **KOULU - KULTTUURISENSITIIVISYYDEN
LISÄÄMINEN LAAJEMPAAN
KONTEKSTIIN**

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ SAAMELAISOPETUKSEEN

▶ **KULTTUURISENSITIIVINEN
SAAMELAISOPETUS**

MENTOROINNIN MERKITYKSELLISYYS KOULUSIIRTYMISSÄ

▶ **MENTOROINNIN MERKITYS
KOULUSIIRTYMISSÄ**